

Az őriszentpéteri katolikus templom és középkori téглаégető

Az őriszentpéteri katolikus templom pontos alapítási időpontját nem ismerjük, de a stíluskutatói megfontolások alapján a XIII. század második negyedére tehető. Minden valószínűség szerint a falu saját erejéből fedezte az építkezés költségeit. A XIII. századi téglatemplom lényegében a mai hajóval és toronnyal volt azonos. Szentélye félköríves záródású volt, melynek ívét a padlózatnak az 1975-81-es régészeti kutatások utáni helyreállítása jelzi is. Az eredeti épületéből maradt fenn a torony, a díszes déli kapu, az ablakok és a lizéniákkal – téglából kialakított plasztikus falsávokkal – gazdagon ékesített párkányzat. A tükrös keretben helyet foglaló ikerablakokkal ellátott, félig a hajóból kinövő karcsú torony belseje kívülről meg sem közelíthető vak tér, mely nem szolgál a templom előcsarnokául. Első pillanatra feltűnik az őriszentpéteri templom déli oldalán lévő bélletes kapu aszimmetriája. A régészeti vizsgálatok során megállapították hogy a bejárat két különböző kapu tartozékainak összeillesztéséből jött létre. Az építményt valószínűleg utólag erőltették bele a számára a déli fal felhúzásakor nem túl pontosan kihagyott helyre, az egymáshoz nem illő kövek közeit pedig apró téglákkal töltötték ki. A templom az 1370-es években leégett. Az újjáépítés követően kívül-belül igényes kifestést kapott, melynek maradványai a külső falon helyenként még láthatók: a déli oldalon Szent Borbála és Szent Bertalan ábrázolásai ismerhetők fel. A XV. században készült a jelenlegi szentély, északi falában a szentségházzal, és a kettős lépcsőzésű, pilléres kiugrású diadalív. A török előre nyomulásával a templomot erősséggé tették. Körbe árkolt sánctalát emeltek helyben égetett téglából. A középkori téглаégető maradványait az 1980-as években tárták fel Valter Ilona régész vezetésével. A kemencét az agyagos domboldalba építették, oldalfalát az átégetett agyagfal alkotja. Fűtőcsatornája keményre átégetett agyag. Használatának korát a belőle előkerült edénytöredékek, kályhacsempék az 1500-as évek elejére kelteznek. Kétméretű téglát égettek benne, melyek megegyeznek a vár tégláinak méreteivel. Az őriszentpéteri kemence olyan boksakemence, amelynek alul egy méter magasságig az átégetett agyagfal szilárd oldalfalát biztosít. Föléje védőépületet emeltek, jelenleg szabadon látogatható.

1570 körül az Őrség népe földesurait, a Batthyányiakat követve református hitre tért át. A freskókat Őriszentpéteren is lemeszelték, s helyükre a belső falakra a Károli Gáspár-féle bibliafordításból való idézetek kerültek. A szentély két déli ablaka között verses latin szövegtöredék maradt fenn. Valószínűleg minden helyi lelkész felfestette vagy felfesttette a falra a Bibliának szívéhez legközelebb álló sorait, s így jött létre ez a különleges ígészet-együttes. A templom 1732-es visszakerülését a római egyházhhoz barokk stílusú belső átalakítás követte. Ebből már csak a Martinus Midiel készítette oltárkép maradt fenn. A XIX. században erősen romlásnak indult az épület, melyet XX. század, feltárásokkal párosult felújítások mentettek meg az enyészettől. A szépen helyreállított, ma is működő templom méltó, gondozott környezetben várja látogatóit.